

۱۳۴۰۴۹۷

آموزش مسئولیت‌پذیری به کودکان

ماندانا سلحشور

از مجموعه‌ی کتاب‌های راهنما برای ارتباط بهتر

سلحشور، ماندانا، ۱۳۴۰

آموزش مسئولیت‌پذیری به کودکان

شابک: ۲- ۱۵- ۵۵۵۷- ۶۰۰- ۹۷۸

فروست: مجموعه‌ی کتاب‌های راهنما برای ارتباط بهتر.

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۳۸۷۵۶۸۰

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپای مختصر

مشخصات نشر: تهران: مادران امروز، ۱۳۹۴

یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

آموزش مسئولیت‌پذیری به کودکان از مجموعه‌ی کتاب‌های راهنما برای ارتباط بهتر

نگارش: ماندانا سلحشور

مدیریت تألیف و تدوین: فرحناز مددی

چاپ اول: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۱۰۰

ناشر: مادران امروز

قیمت: ۷۸۰۰ تومان

نشانی: تهران - خیابان ولی‌عصر - بالاتر از خ شهید بهشتی - کوچه‌ی کوزه‌گر - شماره‌ی ۳-

طبقه‌ی ۲ - کد پستی ۱۵۱۱۷۳۳۷۶۳

تلفن و دورنگار: ۸۸۷۲۷۷۸۰، ۸۸۷۱۵۶۵۱، ۸۸۷۲۸۳۱۷

info@madaraneemrooz.com

www.madaraneemrooz.com

فهرست

پیش گفتار	➤
پیش سخن	➤
گفتار نخست - پرورش کودکانی مسئول	➤
آموزش همگام با رشد کودک	➤
شیوه‌های فرزندپروری	➤
گفتار دوم - چگونگی شکل‌گیری مسئولیت‌پذیری در کودکان و نوجوانان	➤
یادگیری مشاهده‌ای	➤
الگو شدن	➤
تصمیم‌گیری	➤
ارزیابی پیامدهای تصمیم	➤
شناخت مشکل	➤
یافتن راه‌حل‌های گوناگون	➤
بهترین راه حل	➤
تعیین قوانین و محدودیت‌ها	➤
پرورش خودباوری	➤

گفتار سوم - نخستین مسئولیت‌ها

از بازی تا انجام کار

انجام کارهای ساده

رفتارهای مسئولانه

گفتار چهارم - موانع موجود در فرآیند آموزش

کنترل خشم

دلسرد کردن کودکان

اشتباه‌های کودکان

شانه‌خالی کردن از زیر بار مسئولیت

موسسه مادران امروز (مام) در یک نگاه

پیش گفتار

ما در دوره‌ای زندگی می‌کنیم که بسیاری از امور نسبت به گذشته متفاوت شده‌است. علم پیشرفت کرده و اطلاعاتی که بین مردم رواج پیدا کرده بسیار بیشتر از دوره‌های قبل شده‌است. وضعیت و موقعیت زندگی فرزندان ما نیز در این زمانه، نسبت به وضعیت و موقعیت کودکان در زمان کودکی و جوانی ما تغییر کرده است. واقعیت‌ها به ما هشدار می‌دهند که ما والدین و بزرگ‌ترها، برای پرورش بهتر و همه‌جانبه‌ی این نسل، همچنین برای مدیریت بهتر بر خود و خانواده، به اطلاعات و مهارت‌های بیشتری احتیاج داریم؛ بنابراین تردیدی وجود ندارد که باید برای کسب آگاهی‌ها، اطلاعات و مهارت‌های مورد نیاز خود بکوشیم و با بهره‌گیری از روش‌های درست و علمی، برای ارتباطات بهتر در خانواده و جامعه، مجهز و توانمند شویم. یکی از راه‌های کسب اطلاعات در زمینه‌ی ارتباط‌های مؤثر با خود و خانواده، استفاده از کتاب‌های مناسب است.

کتاب‌های روان‌شناسی و تعلیم و تربیت بسیار است اما ما به کتاب‌هایی نیاز داریم که افزون بر علمی بودن و سادگی، متناسب با فرهنگ و موقعیت زندگی خانوادگی جامعه‌ی خودمان نوشته شده باشد تا بتوانیم مطالب آن را در زندگی به کار گیریم. بنابراین ضرورت تألیف کتاب‌هایی با این ویژگی‌ها برای خانواده‌ها احساس می‌شود؛ به همین دلیل نشر مادران امروز (مام) تدوین، تألیف و انتشار کتاب‌هایی را با عنوان‌های کلی کتاب‌های راهنما و کتاب‌های کار برای یاری به خانواده‌ها در دستور کار خود قرار داده است. نشر مادران امروز می‌کوشد این کتاب‌ها را تا آن‌جا که ممکن است به گونه‌ای کاربردی و قابل اجرا ارائه دهد.

مجموعه‌ی کتاب‌های راهنما و کتاب‌های کار به گونه‌ای طراحی شده است که اطلاعات عمومی مورد نیاز خانواده‌ها را در یک زمینه‌ی خاص به طور مختصر و ساده در اختیار آنان قرار دهد. موسسه مادران امروز برای انتشار کلیه‌ی آثار خود از نظرهای مشورتی مشاوران تخصصی، کارشناسان و والدین باتجربه استفاده می‌کند.

خانواده و خواننده‌ی گرمی!

کتابی که اکنون در اختیار دارید از مجموعه‌ی “کتاب‌های راهنما” موسسه مادران امروز است.

برخی از عنوان‌های این مجموعه طی سال‌های گذشته بارها و بارها به صورت جزوه‌های داخلی “تکثیر” و در اختیار خانواده‌های بهره‌گیر از موسسه مادران امروز قرار گرفته است. طی این سال‌ها با توجه به نظرهای و نیازهای خانواده‌ها، برخی حذف و اضافه‌ها و اصلاح‌ها در کتاب‌های این مجموعه انجام شده است ولی از دید نگارندگان این مجموعه، ویرایش کامل‌تر هر کتاب باید پس از آرایه‌ی گسترده‌تر آن در سطح جامعه و دریافت نظرهای شمار فراوان خانواده‌ها صورت گیرد.

با این توضیح امیدواریم اکنون که با چاپ رسمی این مجموعه، امکان استفاده از آن برای مخاطبانی بیشتر، از جمله شما، فراهم شده است پس از خواندن و بازخوانی آن، نظرهای و پیشنهادهای خود را برای ما ارسال کنید تا در ویرایش بعدی مورد توجه قرار گیرد؛ بنابراین ما هنوز نگارش این کتاب‌ها را پایان یافته نمی‌انگاریم و چشم انتظار نظرهای شما هستیم.

موسسه مادران امروز (مام)

پیش سخن

سامان: "پدر، اجازه بدهید در رنگ زدن دیوارها به شما کمک کنم. می‌فواهم این کار را یاد بگیرم تا بتوانم اتاقم را خودم رنگ بزنم."

کیانا: "مادر، امروز شستن ظرف‌ها و تمیز کردن آشپزخانه نوبت من است. فواهم می‌کنم دستکش‌هایتان را در بیاورید."

داریوش: "پدر بزرگ، اجازه بدهید من به گربه‌تان غذا بدهم. قول می‌دهم هرگز این کار را فراموش نکنم."

فرشته: "سونیا، من نمی‌توانم امروز با شما به گردش بیایم، چون باید از برادر کوچکم مراقبت کنم."

بنیامین: "مادر، ببین اتاقم را خوب مرتب کرده‌ام؟"

تارا: "مادر بزرگ، امروز معلم‌ان مرا به عنوان "دانش‌آموز هفته" معرفی کرد. چون، هم تکلیف‌هایم را مرتب انجام داده بودم و هم هر روز سر وقت به کلاس رفته بودم."

مسئولیت‌پذیری یعنی، تلاش برای سودمند بودن، یعنی توانایی شناخت و درک موقعیت نزدیکان، یعنی تصمیم‌گیری مناسب و کارآمد، یعنی اندیشیدن پیش از سخن گفتن و رفتار کردن، یعنی توانایی به تعویق انداختن رضایت و خشنودی خود برای انجام به موقع وظیفه، یعنی آگاهی از پیامدهای رفتارهای خود و درک تاثیر آن‌ها بر زندگی دیگران، یعنی مراقبت از خود، یعنی جلب اعتماد دیگران.

بی‌گمان، داشتن فرزندان مسئول، وظیفه‌شناس و با تدبیر خواست هر پدر و مادر است. اما، به راستی چگونه می‌توان این مهارت را به آن‌ها آموخت؟ چگونه می‌توان از آن‌ها انتظار داشت که مراقب خودشان باشند، به احساس‌ها و نیازهای دیگران توجه کنند و وظیفه‌ای که به آن‌ها سپرده شده است را به نحوی شایسته انجام دهند؟

پاسخ این است: گام به گام و مرحله به مرحله. برای آموزش مسئولیت‌پذیری به کودکان و نوجوانان کفایت نخست، علاقه و انگیزه‌ای کافی برای پذیرش مسئولیت‌ها در آن‌ها به وجود آوریم و آن‌گاه برنامه‌ای منظم و خردمندانه برای آموزش این مهارت به آن‌ها در نظر بگیریم. افزون بر این، خوشرویی، ملایمت و شکیبایی ما نیز می‌تواند فرآیند آموزش را هر چه خوشایندتر و دلچسب‌تر کند.

در نظر داشته باشید، کودکان هر چه زودتر این‌گونه مهارت‌های اساسی زندگی را بیاموزند، هم بیشتر و بهتر از آن‌ها استفاده می‌کنند و هم آن‌ها را به صورت شیوه و سبک زندگی خود در می‌آورند.

ماندانا سلحشور